

การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่
ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมอง



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมอง
(A SYNTHESIS OF RESEARCH ON MANAGEMENT OF URINARY INCONTINENCE IN
PERSONS WITH STROKE)

ศุกคดี ช้อยชาญชัยกุล 4937101 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: พรทิพย์ มาลาธรรม, Ph.D. (Nursing), ประคอง อินทรสมบัติ, ค.ม.
(การบริหารการพยาบาล)

บทคัดย่อ

ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่เป็นปัญหาที่พบได้บ่อยภายหลังเกิดโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและเพิ่มความต้องการการบริการทางสุขภาพ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมอง โดยการสืบค้นแหล่งข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2551 งานวิจัยที่นำมาประเมินคุณภาพมีจำนวน 17 เรื่อง จัดอยู่ในระดับ A จำนวน 8 เรื่อง ระดับ B จำนวน 5 เรื่อง และระดับ C จำนวน 4 เรื่อง

ผลการศึกษา ซึ่งจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน พบว่า 1) วิธีการประเมิน โดยประเมินปัญหาจากการสืบค้นประวัติ การตรวจร่างกาย ประเมินปริมาณปัสสาวะเหลือค้างภายหลังขับถ่ายปัสสาวะ และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ส่วนการตรวจทางยูโรลศาสตร์นั้นสามารถสืบค้นได้ถึงพยาธิสรีรวิทยาที่ผิดปกติของระบบทางเดินปัสสาวะส่วนล่าง แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการประเมินเบื้องต้น 2) วิธีการจัดการวิธีที่ได้ผลดี คือ การใช้พฤติกรรมบำบัด ได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้ออุ้งเชิงกราน หรือไบโอฟีดแบค และได้ผลมากขึ้นหากใช้ร่วมกับการกำหนดตารางเวลาในการขับถ่ายปัสสาวะ วิธีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต การปรับสภาพแวดล้อม หรือการรักษาด้วยยา ส่วนวิธีการกระตุ้นด้วยไฟฟ้านั้นยังมีหลักฐานเชิงประจักษ์ไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ และวิธีที่ไม่มีผลต่อการควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะ คือ การหนีบสายสวนปัสสาวะเพื่อฝึกหูด และ 3) การมีระบบจัดการกับภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมองในองค์กร สามารถฟื้นฟูการกลั้นปัสสาวะ ผู้ป่วยและบุคลากรทางด้านสุขภาพมีความพึงพอใจ

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่พยาบาลสามารถนำการจัดการนี้ไปใช้ทางคลินิกได้อย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์และก่อให้เกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม พบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมองยังมีไม่มากพอที่จะสรุปถึงวิธีการที่มีประสิทธิผล ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเรื่องนี้ในผู้ที่เป็นโรคหลอดเลือดสมองมากขึ้น และในการนำผลงานวิจัยไปใช้ควรพิจารณาถึงบริบทของงานวิจัย

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย / การจัดการ / ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ / โรคหลอดเลือดสมอง

177 หน้า

**A SYNTHESIS OF RESEARCH ON MANAGEMENT OF URINARY INCONTINENCE
IN PERSONS WITH STROKE****SUKOLDEE CHOICHARNCHAIKUL 4937101 RAAN/M
M.N.S. (ADULT NURSING)****THEMATIC PAPER ADVISORS: PORNTIP MALATHUM, Ph.D. (NURSING),
PRAKONG INTARASOMBAT, M.Ed. (NURSING ADMINISTRATION)****ABSTRACT**

Urinary incontinence is a common health problem which can be found after the occurrence of stroke. It impacts a person's quality of life and also increases the demand for health care services. The purposes of this study were to gather, review, analyze, and synthesize research evidence on the management of urinary incontinence in persons with stroke. Seventeen relevant research studies published between 1985 and 2008 were selected for the study. Of these research studies, eight were classified as Level A; five were classified as Level B; and four were classified as Level C.

The findings were thus divided into three parts. Firstly, assessment, including a history and physical examination as well as post voiding residual urine and laboratory test was completed. Although the urodynamic study indicated that it could identify the physiologic abnormality of lower urinary tract, it should not be used as the first-line assessment. Secondly, interventions such as behavioral interventions (pelvic floor muscle exercise and biofeedback) were shown to significantly reduce the rate of urinary incontinence if they were combined with other scheduling regimens, such as lifestyle modifications, environmental modifications, or pharmacological management. Unfortunately, empirical evidence regarding the effectiveness of transcutaneous electrical nerve stimulation on urinary control was yet insufficient. Additionally, clamping of the catheter for the urethral sphincter's training appeared to be an ineffective method. Finally, the establishment of a urinary incontinence management system in persons with stroke increased continence and the clients' and healthcare providers' satisfaction.

The findings of the present study shed light on benefits of the evidence-based approach for nursing practice. However, the number of research studies on the management of urinary incontinence in persons with stroke is relatively small. Thus further study should be conducted particularly. Besides, the context issue of studies also needs to be considered for research utilization.

**KEY WORDS: RESEARCH SYNTHESIS / MANAGEMENT / URINARY
INCONTINENCE / STROKE**

177 pp.